

ПОРЕДИЦА

ПОЕТИ
РОМАН-
ТИЦИ

В и л х е л м
МЮЛЕР

*Хубавата мелничарка
&
Зимен път*

В и л х е л м
МЮЛЕР

Хубавата мелничарка
&
Зимен път

Превод от немски
Христо Маринов

Аб
Издателско
Ателие
София, 2007

Wilhelm Müller

Die schöne Müllerin
Die Winterreise

Всички права са запазени. Не е разрешено публикуването на части от книгата под каквато и да е форма – електронна, механична, фотокопирна или по друг начин – без писменото разрешение на издателството.

© Вилхелм Мюлер, автор
© Христо Маринов, преводач
© Издателско ателие А⁶

ISBN: 978 - 954 - 737 - 651 - 9

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

1. СТРАНСТВАНЕ

Да странства иска мелничарят,
да странства!
Лош мелничар ще бъде той,
ако избира мир, покой,
лош мелничар!

Научихме го от водата,
да, от водата!
Не знае денонощно мир,
надолу лее се безспир,
водата!

И в колелата то се вижда,
и в колелата!
Не могат мирно да стоят
и нивга те не се морят,
да, нивга!

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

А камъните са тъй тежки,
тъй тежки!
От мрак танцуват до зори,
за миг не спират те дори!
не спират!

Да странства иска мелничарят,
да странства!
И нека, майсторе, и аз
оттук да тръгна в този час,
да тръгна!

2. НАКЪДЕ

Извиращ от планински извор,
един поток чух шумолящ;
към долината той се спуска,
тъй свеж, тъй чист и тъй блестящ.

Не знам какво се случи с мене,
кой даде ми такъв съвет:
веднага трябваше да тръгна
със гегата си аз напред.

Надолу и все по-нататък,
безспир край чудния поток
със свойто свежо шумолене,
примамамващ, светъл и широк.

Поточе, накъде, кажи ми?
Нима е моят път това?
Със сладкото си шумолене
опиваш моите сетива.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

За шумоленето какво ли
да кажа? Що за чуден звук:
русалки пеят дивни песни
и вият волни танци тук.

Но нека пеят и танцуват,
аз продължавам своя път!
Навсякъде потоци чисти
неспирно мелници въртят.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

3. СПРИ!

Съзрях самотна воденица
по моя път посред ели.
Пропяват звънко колелата,
водата леко ромоли!

На тази чудна воденица
приветствам с радост песента!
Домът е толкова уютен,
сияе той от чистота!

И слънцето, то от небето
тъй ярко, хубаво блести!
Така ли трябва да се случи,
мой скъп поток, кажи ми ти?

4. БЛАГОДАРНОСТ КЪМ ПОТОКА

Ще трябва тъй да стане,
клокочещ друже мой?
Звънът ти, песента ти
звучат без миг покой?

Към мелничарката
да тръгна в този час!
Тъй смисъла, кажи ми,
разбрах ли вярно аз?

Тук тебе тя те прати?
Във сладостна тъга,
дали те прати искам
да разбере сега.

Каквото и да става,
не ще го открека:
открих каквото търся,
да бъде то така.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Че с работа сега се
достатъчно теша –
и за ръцете, както
за моята душа!

5. КРАЯТ НА РАБОТНИЯ ДЕН

Да имах безброй
ръце, колелата
със гръм, без покой
да вода! В гората

да можех в захлас
да вея, да вода
на мелници аз
без миг покой хода!

Девојката да може там
да забележи моя плам!
Тъй слаб се чувствам и без власт!
Каквото вдигам, нося аз,

каквото режа, удрям тук,
го прави лесно всеки друг.
След края на деня работен
седа сред другите самотен,

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

а майсторът ни казва: „Да,
харесах ви и днес труда!“
Девојката пък пожелава
на всички лека ноц тогава.

6. ЛЮБОПИТНИЯТ

Не питам цвете, нито
звезда във нощен час.
Не могат да ми кажат
какво изпитах аз.

Не съм аз градинар, а
звездите горе бдят.
Потока питам бях ли
измамен този път.

Поток на любовта ми,
днес толкова си тих!
Едничка дума само
от тебе аз чул бих.

Едната Да е, Не е
пък другата. Кажи,
че в двете думи всичко
за мен сега лежи.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Но колко си потаен,
поток на любовта!
Не искаш ли да кажеш
дали ме люби тя?

7. НЕТЪРПЕНИЕ

Изрязвам на дървесните кори,
дълбая върху камъни дори,
желая да го посадя в лехите,
да може да докосне то душите,

на всеки лист хартия пиша аз:
Сърцето ми е вечно в твоя власт.
Скорец желая да отгледам. Той
ще го изказва в начини безброй

с копнежа и с гласа ми, в който крее
сърцето ми, и подир туй да пее
през нейния прозорец в този час:
„Сърцето ми е вечно в твоя власт.“

Във вятъра го вдъхвам в утринта,
в дъждовните поляни го шептя.
Аз искам да сияе от цветята,
към нея да се носи в аромата.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Вълни, не носите ли тази страст?
Сърцето ми е вечно в твоя власт.
Аз мислех, че сияе ми в очите,
че ми гори предателски страните,

че немите ми устни го мълвят
и че въздишките ми го вестят.
Но тя не вижда как потръпвам аз:
Сърцето ми е вечно в твоя власт.

8. УТРИНЕН ПОЗДРАВ

Добро утро, мелничарке тъй красива!
Но глава извърщаш, ти не си щастлива,
че ме виждаш в този ранен час?
Засегнах ли те с поздрава си аз?

Тъй силно моят взор те притеснява?
Нататък аз ще продължа тогава.
В далечината да застана, ах,
ми позволи и да се вирам плах

в прозореца ти, който тъй блести!
О, русокоске, приближи се ти!
О, сини утринни звезди, от сън
се пробудете, покажете се навън!

Защо ви плашат слънчеви лъчи,
сънливи и най-хубави очи,
цветенца, натъжени от росата?
Не стори ли добре с вас тъмнината:

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

да се затворите и в нощен мрак
да плачете за тяхното блаженство пак?
Сега разкъсвате воала на съня,
в божествената ранна светлина

свободна същността ви се издига!
В небето пее волна чучулига,
а от сърцето любовта сега
извиква мъка, грижи и тъга.

9. ЦВЕТЯТА НА МЕЛНИЧАРЯ

Цветенца край поточето цъфтят –
от ярко сини взори те искрят.
Потокът е приятел мой, лъчи
сияят в синьо в нейните очи.

Цветята си прекрасни аз посях
под нейния прозорец нявга плах.
Така, цветя, зовете вие тук,
когато вред заглъхне всеки звук,

отпуснете ли в дрямката глава.
Да, знаете, че мисля си това:
затвори ли очи тя и заспи
и в сладка тишина се потопа,

шепнете ѝ във сънните мечти:
„О, никога не ме забравяй ти!“
Това си мисля аз. Когато тя
кепенците отвори в утринта,

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

росата във очите ви съзре
с любовен поглед, ще се разбере,
че туй са сълзите, които аз
желая да изплача върху вас.

10. ДЪЖД ОТ СЪЛЗИ

Под еловата хладна стряха
във нощния покой дълбок
седяхме, гледайки в забрава
течация безспир поток.

Изгря луната и звездите
от него светеха към нас,
към сребърното огледало
безмълвни гледахме в захлас.

Ала не гледах аз луната,
не гледах звездните лъчи,
в лика ѝ прелестен се вирах,
а също в нейните очи.

Когато от потока бавно
поглеждаше нагоре тя,
отправяха към нея поглед
веднага всичките цветя.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

И цялото небе потъна
надолу в тъмните вълни;
да потопи и мен поиска
потокът в свойте дълбини.

Над облаците, над звездите
потокът тръпнеше блажен
и с песен и със звън зовеше:
„При мен, елате тук при мен!“

Погледна ме, щом се накъдри
потокът в този нощен час,
и каза: „Ще вали, така че
прибирам се във къщи аз.“

11. МОЯ

Поточе, шумоленето си спри!
И вие спрете, колела, дори!
Големи, малки птици, тъй игриви,
днес прекратете песните щастливи!

Да прозвучава на леса в покоя
едничка дума само: *моя! Моя!*

Нима са твои всичките цветя,
о, пролет? Че е само *моя* тя:
ах, трябва сам да бъда с *моя* блян
в широката вселена неразбран.

12. ПАУЗА

Окачвам лютнята си на стената
в зелена панделка. Но в тоя час
не пея вече – пълно е сърцето –
и как да продължа, не зная аз.

Тъй жарка болката е на копнежа –
как мога с песни да се утеша;
оплаквайки се сладко, аз не смятам,
че малко скръб е в моята душа.

Ах, щастието ми е тъй голямо –
не го обхваща никои земен звук!
Сега почивай ти, любима лютно!
Полъхва ли ветрец над тебе тук,

пчела докосне ли те със крилцата,
ме завладяват страх и яснота.
Защо ли панделката аз оставих
тъй дълго да виси? Летеше тя

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

над струните с въздишка; тя не е ли
на мъката любовна отзвук тих?
Не трябва ли прелюдия да бъде
на нова песен за пореден стих?

13. СЪС ЗЕЛЕНА ПАНДЕЛКА

„Уви за панделка тъй красива,
бледнее на стената и унива,
зеленото обичам.“ Каза ти
така, любима, днес. Без да се бавя
отвързвам я и пращам я тогава:
сега зеленото вземи! Цъфти

на скъпата надежда далнината
в зелено, също вечно във сърцата
цъфти в зелено нашата любов.
Обичам, както моята любима,
навред зеленината несравнима:
като че нежно тих отвъден зов.

В косите си я вплиташ вдъхновена,
прекрасна панделка зелена.
Зелено носиш с радост ден след ден.
Аз знам къде надеждата живее,
къде тъй също любовта владее,
обичам като нея цвят зелен.

14. ЛОВЕЦЪТ

Що търси ловецът тук в този покой?
Ти, дръзки ловецо, в района си стой!
Че дивеч за тебе тук няма. Едничка
живее тук кротка невинна сърничка.

Щом искаш да видиш сърничката ти,
с оръжие страшно сега се прости,
свирепите кучета също в гората
далеч остави, подкастри си брадата,

защото сърничката може за миг
във страх да избяга от грозния лик.
В леса да останеш добре ще направиш
и воденичаря съвсем да забравиш.

Що търсят тук рибите сред дървеса
и птички в реката? Затуй ти в леса,
ловецо тъй смел, остани си далече,
покоя ми не нарушавай тук вече.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Харесваш любимата моя? Тогава,
узнай ти какво я така огорчава:
глиганите, бродят те нощем в гората,
прекършват в градината нейна цветята,
полето с копита изравят навред!
Така че тях стреляй, герою! Напред!

15. РЕВНОСТ И ГОРДОСТ

Къде т'й бързо, диво, мой поток?
Към наглия ловец ли, в гняв дълбок?
Към мелничарката върви, смъмри я,
за леките ѝ чувства укори я!

Видя ли ти пред своята врата
как гледа любопитно снощи тя?
Щом връща се ловецът, не прилича
на хубаво дете във да наднича!

Върви, поточе, и кажи ѝ туй,
но за скръбта ми не приказвай! Чуй,
кажи ѝ: „Дялка свирка той в гората
да свири песни, танци на децата.“

16. ЛЮБИМИЯТ ЦВЯТ

В зелено искам да се пременя,
да плача сред поля в зеленина –
любимата зеленото обича!
Желая да открия аз терен,
покрит с безброй цветя със цвят зелен –
любимата зеленото обича!

Към весел лов през лесове,
напред през бурни ветрове –
любимата лова обича!
Преследван дивеч е смъртта,
любовна скръб зова степта –
любимата лова обича!

В лехите тук копаят гроб за мен,
покриват ме напълно с цвят зелен –
любимата зеленото обича!
Ни черен кръст над мене, ни букет,
единствено зелено е навред.
Любимата зеленото обича!

17. ЛОШИЯТ ЦВЯТ

Да странствам искам по света,
така широк, окрит пред мен.
Ах, само да не бе в полета,
в горите този цвят зелен.

От всеки клон желая аз
да скъсам свежите листа,
да плача над треви зелени,
додето срещне ме смъртта.

Зелено, ах, лош цвят, защо
ме наблюдаваш ти безспир,
надменно, гордо, мен, един
блед, беден мъж, не знаещ мир?

Пред портата ѝ да лежа
желая в буря, дъжд и сняг,
да пея тихо денонощно
едничко „сбогом“ пак и пак.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Прозорчето ѝ прозвънтява,
щом ловен рог в леса звучи;
щом не ме гледа тя, дали
да не отправя там очи?

Ах, панделката си зелена
свали от челото си ти.
Ах, сбогом! Сбогом! И подай
ръка и с мене се прости!

18. СУХИ ЦВЕТЯ

Цветя, които
ми даде тя,
ще спите в гроба
със мен в смъртта.

Така унило
стоят пред мен,
като че знаят,
че съм сломен?

Лежат те мъртви
върху пръстта!
Защо сте мокри
така, цветя?

Сълзи не правят
трева и злак
и мъртва обич
да цъфнат пак.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Ще дойде пролет,
ще отлети студът,
цветя в лехата
пак ще цъфтят.

Цветята лягат
при мен в смъртта,
цветя, които
ми даде тя.

Когато мине
край хълма мой,
ще си помисли:
„Бе верен *той!*“

Навън, цветенца,
май тук е вече,
а злата зима –
от нас далече!

19. МЕЛНИЧАРЯТ И ПОТОКЪТ

МЕЛНИЧАРЯТ

Когато сърцето
в любов излинява,
в лехите цветята
увяхват тогава.
Зад облаци тъмни
се спира луната,
понеже желае
да скрие тъгата.
И ангели също
затварят очите,
ридаят и пеят
за мир на душите.

ПОТОКЪТ

Любовната мъка
гори ли сърцето,
тогава проблясва
звездичка в небето.

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Три рози червени
от храста тогава
цъфтят и не вехнат
самотни в забрава.
И ангели също
си режат крилата
и сутрин се спускат
при нас на земята.

МЕЛНИЧАРЯТ

Поточе, как чудно
за нея говори.
Но знаеш ли тя
що може да стори?
Ах, долу, там, долу
покой хладен вее!
Поточето мило
как дивно ми пее!

20. ПРИСПИВНАТА ПЕСЕН НА ПОТОКА

Почивай тук в дълбок покой!
И затвори ти взора свой!
Тук, страннико преуморен,
си у дома, легни край мен,
при верността, додето
потока прибере морето
и те положи
на меко ложе
в кристално синя стая.
Насам се приближете,
люлейте го и потопете
във сладка сънищна омая!
Ако в гората проехтява
ловджийски рог, тогава
ще забуча край тебе аз.
Цветенца сини, в този час
насам не гледайте, тъй само
по-тежък ще направите съня му.
Махни се ти,
момиче зло,
от мирното легло,
та сянката ти да не го смути!

ХУБАВАТА МЕЛНИЧАРКА

Но кърпичката си – на мен хвърли я,
очите му за да закроя!
Но лека нощ! Проспи
и радост и тъга, додето
навред живот кипи!
Издига се луната,
разсейва се мъглата,
а горе – как широко е небето!

ЗИМЕН ПЪТ

1. ЛЕКА НОЩ

Дойдох чужд тук, отдето
пак тръгвам чужд в нощта.
Възторгна ми сърцето
май месец с куп цветя.

Момичето се врене
в любов, поиска брак...
Светът е мрачен вече,
покрит е пътят в сняг.

За тръгване не мога
да си избирам час:
ще диря във тревога
пътека в мрака аз.

Блести сега луната
над моята глава,
на дивеча следата
ще търся сред нивя.

ЗИМЕН ПЪТ

По тъмната пътека
ще тръгна в този мрак,
да лае куче нека
пред къщата ѝ пак.

Че любовта не знае
спокоен кът, покров –
създадена така е.
Ах, лека нощ, любов!

И за да не смущава
духът ми твоя сън,
се заключи тогава
безшумно. А отвън

написвам на вратата:
Любов, на добър час!
Че скитащ по земята,
за теб ще мисля аз.

2. ВЕТРОПОКАЗАТЕЛЯТ

Над покрива любим се забавлява
със него вятърът във ярост луда.
Че бедния беглец той подиграва,
помислих в своята самозаблуда.

Ако видял бях аз по-рано знака
за злото тук под нейния покров,
не бих се спирал никога да чакам
за женска вярност, предана любов.

Над покривите както вятър вие,
играе той по-тихо и в сърцето!
За болката ми питате ме вие?
На богаташ си дадоха детето.

3. ЗАМРЪЗНАЛИ СЪЛЗИ

По бузите ми падат
сълзите ми от лед.
Нима пак без отрада
ще продължа напред?

Ах, сълзи, тъй студени,
като роса нима
за миг сте вледенени
след нощната тъма?

От извора в гърдите
избликват сега
тъй, сякаш да стопите
на зимата снега.

4. ВЦЕПЕНЕНИЕ

В снега напразно диря
следите ѝ, че тя
една прекрасна диря
в гърдата ми очерта.

Целувам аз полето,
със сълзи ще горя
снега, леда, додето
земята не съзра.

Къде ли по земята
ще видя стрък зелен?
Че мъртви са цветята,
лесът е вледенен.

Без спомен на разлъка
ще тръгна по света?
Отмре ли мойта мъка,
в забрава ще е тя?

ЗИМЕН ПЪТ

В гърдта ми ледна тлее
ликът ѝ тъй студен:
стопи ли се, ще грее
тогава той във мен.

5. ЛИПАТА

Една липа расте си
до кладенеца въвн.
Под сянката ѝ често
сънувах сладък сън.

Изрязох на кората
слова на любовта.
И тъй във радост, в мъка
привличаше ме тя.

И днес се скитах също
във нощния простор
и трябваше във мрака
пак да затворя взор.

Шумят ѝ пак листата,
като че ли шептят:
„Ела при мен, приятел,
ще имаш мирен кът.“

ЗИМЕН ПЪТ

Фучеше леден вятър
срещу ми в нощен час,
калпакът ми отхвъркна,
не се обърнах аз.

Далеко от липата
сега по пътя мой
все още аз дочувам:
„Ще имаш тук покой!“

6. ПОРОЙ

Порой от жарки сълзи се изляха
от моите очи върху снега.
Снежинките му ледни се топяха
от всеизгарящата ми тъга.

Когато иска да расте тревата,
подухват меки, топли ветрове,
ледът се пръска, а върху земята
искрят топящите се снегове.

Сняг, знаеш ми копнежите, тъгите:
кажи, къде отиваш ти, къде?
Последваш ли ми предано сълзите,
напред потокът ще те поведе,

ще видиш с него ти сред градовете
веселие и смях по своя път.
Щом сълзите ми стапят ледовете,
там, знай, е на любимата домът!

7. НА РЕКАТА

Тъй весело шумеше,
замръзнала река,
и сбогом не ми казваш,
притихнала така.

Със ледена покривка
покрита си сега,
стоиш си неподвижно
сред пясък на брега.

На моята любима
дълбая с камък аз
тук името върху ти
и онзи ден и час:

деня, когато тя ме
тъй ведро поздрави,
часа, когато тръгнах
от нея аз, уви.

ЗИМЕН ПЪТ

Съзираш ли, сърце, ти
в потока своя лик?
Дали той не издува
кората в този миг?

8. ПОГЛЕД НАЗАД

Гори ми огън сякаш под нозете,
когато стъпвам върху лед и сняг.
Не искам да поема дъх, додето
онези кули не изчезнат в мрак.

О всеки камък се препъвах в мрака,
за да напусна този град проклет:
посипваха ми враните калпака
от всички покриви със сняг и лед.

Как другояче нявга ме плени ти,
на вечното непостоянство град!
И чучулига, славей под стрехите
успяха с песни да ме запленият.

Липите ти край улици цъфтяха
и аромати пръскаха навред,
и две момичешки очи горяха...
Сега обаче аз съм толкоз клет.

ЗИМЕН ПЪТ

Назад желая, ах, да се обърна,
когато за деня се сетя аз,
назад по пътя искам да се върна,
да бъда пред дома ѝ в този час.

9. БЛУЖДАЕЩ ПЛАМ

Блуждаещ плам сега ме мами
сред скална тъмна дълбина
и трудно изход ще открия
във тази мрачна теснина.

В заблуда да вървя съм свикнал,
цел всеки път си има: знам,
че мъката и радостта ни
игра са на блуждаещ плам.

Спокойно ходя край потока
и зная, че накрая той
морето трябва да открие,
а всяка болка – гроба свой.

10. ОТДИХ

Усещам как съм уморен,
когато лягам тук полека,
че ходейки бях ободрен
върху нерадостна пътека.

Не знаеха нозете мир,
а да стоя студено беше,
по ледната пустинна шир
напред ме бурята зовеше.

В къщурка тясна на бедняк
единствено намерих стряха,
но не открих почивка пак,
че раните ми все горяха.

Сърце, което тъй вилня
в безумие сред ветровете,
усещаш в тази тишина
как още червеят гризе те.

11. ПРОЛЕТЕН СЪН

Сънувах аз пъстри дървета,
през май що прекрасно цъфтят.
Сънувах зелени ливади
и птички, що с песен летят.

Когато креснаха петлите,
във моя сън се стреснах аз,
от покриви врещяха гарги,
върху земята – мрак и мраз!

Но на прозореца кой там е
рисувал пъстрите листа?
На спящия се те присмиват,
видял през зимата цветя?

Сънувах любов и любима,
красива девойка, блажен
отпивах целувки и ласки,
отдаден на щастие в плен.

ЗИМЕН ПЪТ

Когато креснаха петлите,
във моя сън се стреснах аз,
сега стоя, съня си спомням
през ранния самотен час.

Затварям взор, бие сърцето:
кога ли цветя ще цъфтят,
кога да притисна ще мога
любима до моята гръд?

12. САМОТА

Тъй както бавно тъмен облак
във въздуха се рее,
когато леко през елата
ветрецът тихо вее,

така вървя със тежка стъпка
през радостния свят,
притихнал, плах и безприютен,
самотен и нерад.

Ах, тъй дълбок покой навред е!
Светът – тъй ведър днес!
Когато бурята бучеше,
не бях така злочест!

13. ПОЩАТА

По пътя пощенският рог ехти,
защо така безумно ти туптиш,
сърце?

За теб писмо не носят, но кажи,
защо трепериш, що ти тъй тежи,
сърце?

От онзи град колата тук влетя,
където срещна нявга любовта,
сърце!

Желаш ти сега да разбереш
върви ли още всичко там добре,
сърце?

14. ПОБЕЛЯЛАТА ГЛАВА

Върху главата ми сняг пада,
от него цял съм побелял;
и си помислям аз с отрада,
че най-подир съм остарял.

Но пак косата черна става,
че снеговете се топят,
а младостта ме ужасява:
до гроба колко още път?

За дни броени посивяват
със сигурност безчет глави.
Косите ми не побеляват
от този тежък път, уви!

15. ВРАНАТА

Врана с мене полетя,
все ме следва от града тя.
И до днес все още тя
ми се носи над главата.

Чудна птицо, в този път
с мен ще бъдеш до последно?
В жертва искаш мойта плът
да получиш непременно?

Ще удари скоро час
да отдъхна, врано, зная:
нека видя също аз
вярност чак до гроб накрая.

16. СЕТНА НАДЕЖДА

Тук и там върху дървета
виждам още аз листа.
И пред тях застанал, често
се вглъбявам в мисълта:

на едно листо окачвам
сетната надежда аз,
с него вятърът играе
и треперя час след час –

ако падне на земята,
краят ѝ ще дойде, знам,
върху гроба ѝ аз плача,
на земята паднал сам.

17. В СЕЛОТО

Среднощен лай, оковите дрънчат.
В леглата хората спокойно спят,
сънуват туй, що нямат, и в доброто
са дейни равно те тъй, както в злото.

А сутрин всеки блян е избледнял.
Сега, наситени на своя дял,
надяват се те да открият още
остатъци след своите душни нощи.

О, будни псета, лайте ме и мир
в съня да не открия най-подир.
Събуждам се, защо ли да се бавя
сред спящи? Пътят още продължава.

18. БУРЕНОСНАТА УТРИН

Как облачните дрехи
разкъсва бурен ад!
В спор облачните дрипи
летят напред-назад.

И пламъци червени
ги багрят в този час –
една такава утрин
разбирам само аз.

Лика си във небето
сърцето ми видя –
това е само зима,
със бурята, с леда.

19. ИЗМАМА

Танцува светлинка в захлас,
надлъж и шир я следвам аз.
И с радост гледам я как тя
примамва странника в нощта.
Злочестият, ах, като мен,
от блян такъв е за пленен:
съзирам дом сред мрак и студ,
излъчващ светлина, уют.
А вътре – миличка душа...
Ах, пак с измама се теша!

20. ПЪТЕПОКАЗАТЕЛЯТ

Избягвам пътища нелеки,
където другите вървят?
И търся скришните пътеки,
които сред скали кривят?

Извършил ли съм зло, не зная,
но скитам се като проклет!
Защо като глупак желая
да бродя в пустош все напред?

Аз пътепоказател виждам,
оказва градовете той.
Напред неспирно се придвижвам
без мир, жадуващ за покой.

Застанал ми е той пред взора:
вървя по друм, забулен в мрак,
от който нивга други хора
не са се появили пак.

21. ХАНЪТ

До гробище достигнах
по пътя в нощен час.
Помислих там тогава
да си остана аз.

Венци зелени, сякаш
сте знак за вечен мир
за странник, да отдъхне
желаещ най-подир.

Свободна стая в хана
ще има ли за мен?
Че крайно слаб съм вече
и смъртно наранен!

Ханджийо, ти ме гониш
без милост в тоя мрак?
О, върна гего, трябва
напред да тръгна пак!

22. КУРАЖ

Сняг покрива ми лицето,
тръсвам го далеч от мен.
Щом в гърдта шепти сърцето,
с радост пея вдъхновен.

Що ми казва то, не чувам,
и напред препускам пак!
Що го мъчи, аз не чувствам,
че оплаква се глупак!

Весело в света препускам,
срещу бурни ветрове!
Щом земята Бог напуска,
ние тук сме богове!

23. ТРИ СЛЪНЦА

В небето три слънца стояха
и дълго аз ги гледах там,
спокойни, сякаш че не щяха
да ме оставят нивга сам.

Слънца, не ми принадлежите!
На друг се вирайте в очите!
Аз също имах нявга три;
изгубих двете по-добри.
Ако и третото се скрие,
във мрака по-добре ще ми е!

24. ЛАТЕРНАДЖИЯТА

Клатушка се в снега бос нейде там,
зад селото, латернаджия сам,
латерната върти със пръсти в лед,
паничката му празна е отпред.
Да го погледнат, чуят не желаят,
приглася му на псета само лаят.
Смирено сякаш среща всичко той,
латерната върти без миг покой.
Латерната си, старче, да въртиш,
желаяш ли към песните ми ти?

ВЕЧНИЯТ ЕВРЕИН

Аз странствам без покой и мир в душата,
ала към цел не води моят път.
Макар че чужденец съм на земята,
добре познава ме навред светът.

Две думички звучат в гърдта дълбоко,
напред ме тласкат те безспир;
не бих ги казал тихо, ни високо –
наградата бленувам: *вечен мир*.

Не стопля слънцето сега гърдите,
вечерната роса не носи хлад,
обгръщат ме единствено мъглите
в здрач вечен на еднообразен свят.

Не зная никой близък под небето,
не ме посреща дружески привет,
ни птича песен радва ми сърцето –
да продължавам трябва все напред...

ВЕЧНИЯТ ЕВРЕИН

Тъй скитам ден и нощ по друми разни,
в пустинен свят, с препълнена душа.
Видял съм всичко, нищо не ме блазни,
но с мир не мога да се утеша.

Напира, като пръска ярка пяна,
потокът свеж и буен сред скали;
през долината той към океана,
бленувайки мир вечен, ромоли.

Орелът въздуха с криле раздира,
изчезва той сред бурни ветрове;
над облаци домът му се намира,
почива край Алпийски върхове.

Подмамват морски дълбини делфина,
щом търси пристан в бурята моряк;
под слънцето, щом бурята отмина,
отдъхва на повърхността той пак.

ВЕЧНИЯТ ЕВРЕИН

Във висините облак сив се лута,
той спуска се към тъмната земя,
за да открие на земята в скута
накрая вечна гробищна тъма.

За всеки морен странник цели чакат,
но той защо оплаква участта?
Че още щом преди да падне мракът
вечерен, вкъщи връща го смъртта.

Към нощ прохладна спускайки се вече,
когато извървял си пътя свой,
моли се, преди да заспиш, човече,
за мене – за едничък час покой!

ВИЛХЕЛМ МЮЛЕР

ЖИВОТ В ДАТИ

- 1794 На 7 октомври в Десау се ражда Вилхелм Мюлер, единственото оцеляло от шестте деца на шивача Кристиан Леополд и Марие Леополдине. През 1808 г. умира майка му, а баща му боледува дълго и изпада в тежко финансово положение; жени се през следващата година за вдовицата Марие Зелман.
- 1812 След посещаване на училище в Десау той се записва във философския факултет на Берлинския университет. По-важни специалности, които изучава, са класическа филология, германистика, английски.
- 1813 Записва се доброволец в освободителните войни срещу Наполеон. Участва в битките край Лютцен, Баутцен, Ханау и Кулм. През 1815 г. възобновява следването си в Берлин (приклю-чило през 1817 г.) и е приет в „Берлинското общество за немски език“. Влюбен е нещастно в поетесата Луизе Хензел.
- 1817 По инициатива на Кралската Пруска Академия за философия и науки той придружава барон Алберт фон Зак по време на пътуването му в Гърция, Египет и Мала Азия. Посещава и Италия.
- 1818 Излиза неговият превод на трагедията на Кристофър Марлоу „Доктор Фаустус“ с въведение от Ахим фон Арним.
- 1819 Завръща се в родния си град Десау и става гимназиален учител по латински и гръцки. Скоро след това е назначен от управляващия херцог за библиотекар в дворцовата библиотека.
- 1820 Излиза пътеписът му „Рим, римляни и римлянки“. На 6 юни Вилхелм Мюлер е приет в масонската ложа „Minerva zu den drei Palmen“ в Лайпциг. През ноември излизат „77 стихотворения от по-

- смъртните записки на един странстващ валдхорнист“, в които се съдържат двата цикъла: „Хубавата мелничарка“ и „Зимен път“.
- 1821 Вилхелм Мюлер се жени за Аделхайд Базедов, от която има две деца. „Песни за гърците“. Работи в издателството Фридрих Арнолд Брокхаус в Лайпциг като преводач, критик, биограф и издател. Издава „Библиотека на немските поети от 17-ти век“.
- 1822 Участва в музикалния фестивал в Магдебург. „Нови песни за гърците“.
- 1823 Съвместна работа с издателството Йохан Фридрих Кота в Щутгарт. „Нови песни за гърците“, втора тетрадка.
- 1824 „Най-нови песни за гърците“. През август Вилхелм Мюлер е назначен за придворен съветник.
- 1825 Излиза „Биография на Лорд Байрон.
- 1826 Мисолунги“ (стихотворения за гръцката освободителна война). Разболява се от коклюш. Пише новелата „Тринадесетият“. Режиърска дейност в херцогския дворецов театър в Десау.
- 1827 „Малки любовни рими от островите на Архипелага“. „Лирични пътеписи“. Излиза новелата му „Дебора“. По това време Вилхелм Мюлер е известен, с известни приятели и познати като Карл Мария фон Вебер, Хайнрих Хайне и Гьоте. Херцогът му е предоставил жилище в градинската къща на парка Луизиум в Десау с портокалови дръвчета пред прозорците. От 31 юли до 25 септември пътува със своята съпруга из южна Гемания, среща се с немски поети и автори като Шлегел, Шваб, Хауф, Кернер и Уланд. През нощта на 30 септември, още преди полунощ, след като е прекарал деня в най-ведро настроение и се е чувствал изключително добре, Вилхелм Мюлер умира от сърдечен удар, седем дена преди да навърши 33 години.

СЪДЪРЖАНИЕ

Хубавата мелничарка	5
Зимен път	43
Вечният евреин	75
Вилхелм Мюлер. Живот в дати	79

ХАНЪТ

До гробище достигнах
по пътя в нощен час.
Помислих там тогава
да си остана аз.

Венци зелени, сякаш
сте знак за вечен мир
за странник, да отдъхне
желаещ най-подир.

Свободна стая в хана
ще има ли за мен?
Че крайно слаб съм вече
и смъртно наранен!

Ханджийо, ти ме гониш
без милост в тоя мрак?
О, вярна гего, трябва
напред да тръгна пак!